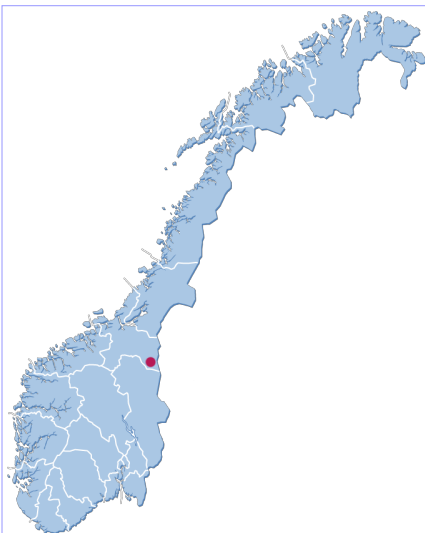
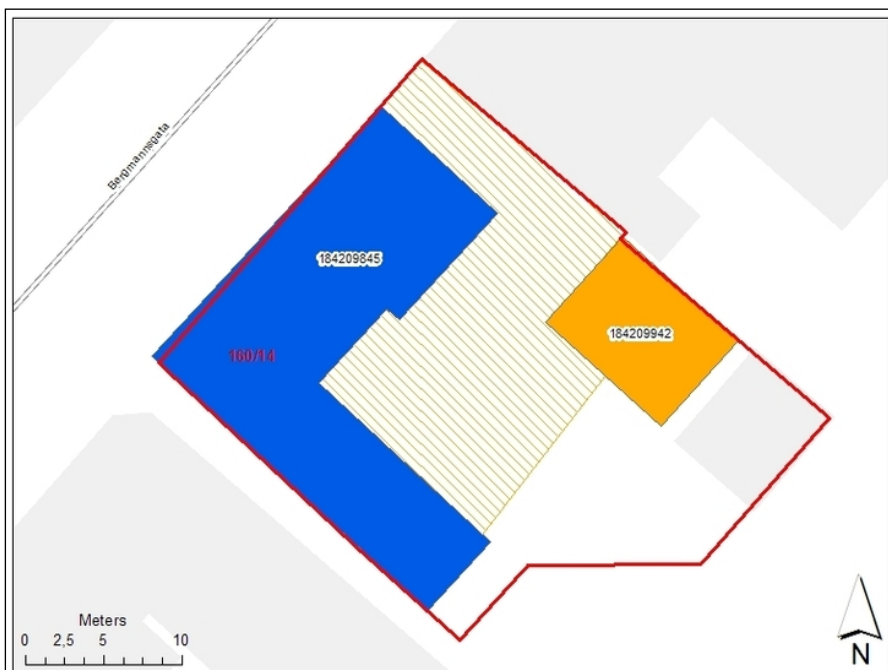

Bygnings- og eiendomsdata

Fylke:	Sør-Trøndelag
Kommune:	1640/Røros
Opprinnelig funksjon:	Administrasjonsbygning for Røros Kobberværk
Nåværende funksjon:	Kontor for Lensmannen i Røros
Foreslått vernekategori:	Verneklasse 1, fredning
Totalt antall bygg:	2

Situasjonsskart. Opphavsrett: Statsbygg.

Bygningsoversikt, omfang vern

Byggnr	Byggnavn	Oppført	Verneklasse	Omfang	GAB nr	Gnr/Bnr
13566	ARKIVBYGNINGEN, BERGSKRIVERGÅRDEN	1924	Verneklasse 2, bevaring	Eksteriør/Utomhus		160/14
1830	HOVEDBYGNING, BERGSKRIVERGÅRDEN	1793	Verneklasse 1, fredning	Eksteriør/Interiør	184209845	160/14

Vern kompleks

Formål:	Formålet er å bevare Bergskrivergården som et verdifullt bygningsmiljø, og videreføre eksisterende vern.
Begrunnelse:	Begrunnelsen for vernet i World Heritage List fra 1980 er "Røros er et særegent gruvemiljø med utelukkende trearkitektur. Byen har gjennom 333 år smeltet sammen impulser fra Tyskland, Danmark, Sverige, Trondheim og de nærmeste distriktene omkring. Dette har resultert i et trehusmiljø som bærer i seg mye av det fineste i norsk tradisjon, og som samtidig er blitt noe helt spesielt i vårt land så vel på det industrielle, sosiale og kulturelle område som på det arkitektoniske. Røros Bergstad med sine omgivelser er et karakteristisk eksempel på en betydelig tradisjonell stil i trearkitektur og danner en enestående gruveby på en høyde 600 meter over havet."
Omfang:	Hovedbygningen er allerede fredet, arkivbygningen og gårdsrommet vernes.

Beskrivelse kulturmiljø

Bergskrivergården ligger sentralt i bergstaden Røros. Den ble oppført av Røros Kobberværk i 1793 som kontor og bolig for bergskriveren. Gården ligger i Storgata hvor også proviantskrivergården og direktørboligen ligger. Et stort antall bygninger ble fredet på 1920- og 1940-tallet, og Bergskrivergården, som er bygd i Louis-Seize stil er en av disse. Den ble fredet 16.10.1940.

Bergskrivergården fungerte som administrasjonsbygning for Røros Kobberværk frem til nedleggelsen i 1977. Eiendommen overtatt av Statsbygg i 1992, og huser i dag Røros lensmannskontor.

Røros Bergstad og det omliggende kulturlandskapet er et historisk dokument over industrivirksomhet og jordbruksdrift i et fjellandskap. Sporene etter bergverksdrifta og jordbruket ligger som lesbare spor i landskapet og rester av taubaner og ferdselsveier binder byen og gruveområdene sammen.

På grunn av den unike trehusbebyggelsen kombinert med industri- og jordbrukslandskapet kom bergstaden Røros i 1981 på UNESCOs liste over verdens kultur- og naturarv. Hele bergstaden er vernet, og rundt 400 trehus ligger innenfor vernesonen.

Byplanen er i dag tilnærmet slik den var tidlig på 1700-tallet, med to hovedgateløp. Storgata med direktørboligen nederst fører opp til Smelthytta på Malmplassen, og Litigata som fører opp til kirka. Gårdene ligger tett inntil hverandre langs gatene, og flere uthus og høye plankegjerdet binder husene sammen og danner åpne gårdsrom. På østsiden av elva, Hitterelva, ligger Flanderborg og Bakkan som har tilsvarende bebyggelse.

Kilder: Sverre Ødegaard og Jiri Havran; Bergstaden Røros, Fredede hus og anlegg, Røros Bergstad, Gunnar Brun Nilsen; Røros Kobberværk 1644-1974, Ole Øisang; Røros Kobberværks historie II.

Fredede hus og anlegg 3, Røros Bergstad, 1983, s. 34-37. Vreim, H.: Pleien av et bybillede.

Fortidsminneforeningens årbok 1942, s. 83,85. Rørosboka, bd 4. 1974, s. 132-133. Kollandsrud. G., Øverås, O. og Heden, E.: Framtid for fortiden, Oslo 1977, s. 99.

Oppmålingstegninger ved Riksantikvaren: Johan Kløven, 1940. Røros kobberværk/Tycho Castberg, 1965.

Eiendomshistorikk

Bergskrivergården ble oppført av Røros Kobberverk i 1793 (har muligens elementer fra 1600-tallet). Gårdsanlegget besto av hovedbygning, som tjente som kontor og bolig for Bergskriveren, med en sidebygning oppført i vinkel mot hovedbygningen. Sidebygningen inneholdt kjøkken/eldhus og bryggerhus. I tillegg til dette besto gårdsanlegget også av uthusbygninger. Mellom sidefløyen og låven har det tidligere stått et stabbur.

"Amtstusalen" i andre etasje var Bergstadens forsamlingslokale hvor blant annet Bergretten og partisipantene avholdt sine møter. Da verkets administrasjon i 1936 ble flyttet fra Trondheim til Røros, ble lokalene i 1. etasje brukt av administrasjonen mens driftslederen bodde i 2. etasje.

På 1920-tallet bygde verket ny arkivbygning i mur. Denne ble reist på tomte til en gammel borgstubygning.

Hovedbygningen ble fredet 16.10.1940.

Hovedbygningen tjente som administrasjonsbygning for verket fram til konkursen i 1977. Norges Brannkasse (UNI Storebrand) overtok eiendommen etter konkursen, og eide den fram til Statsbygg overtok eiendommen i 1992. Uthusene ble solgt på 1960-tallet og er i dag ominnredet til boligformål. Lokalene benyttes i dag av Røros lensmannskontor.

Kilder:

Sverre Ødegaard og Jiri Havran; Bergstaden Røros, Fredede hus og anlegg, Røros Bergstad, Gunnar Brun Nilsen; Røros Kobberverk 1644-1974, Ole Øisang; Røros Kobberverks historie II.

Verneverdige bygg

Byggnr: 1830
GAB nr: 184209845
Navn: HOVEDBYGNING,
BERGSKRIVERGÅRDEN
Oppført: 1793

Byggnr: 13566
GAB nr:
Navn: ARKIVBYGNINGEN,
BERGSKRIVERGÅRDEN
Oppført: 1924

Utomhusanlegg

Elementnr: 01
Elementnavn: Gårdsrom
Beskrivelse: Gårdsrommet er stort sett uendret. De nye elementene er arkivbygningen bygd på 1920-tallet og et garasjetilbygg til arkivbygningen på 1990-tallet. Gårdsrommet har fast dekke, broleggingsstein og skiferheller langs husveggen.

Bergskrivergården midt i bildet med Leighgården ovenfor og Bredalsgården og Finngården nedenfor. Opphavsrett: Statsbygg.

Situasjonskart. Foto: Hentet fra ferdigmeding nr. 430 1993
Opphavsrett: Økonomisk kartverk.

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	STATSBYGG MIDT-NORGE
GAB nr:	
Gnr/bnr:	160/14
Oppført:	1924
Byggherre:	Røros Kobberverk
Arkitekt:	Ukjent
Opprinnelig funksjon:	
Nåværende funksjon:	
Bygningsart:	
Regulering:	Regulert: Reguleringsplan for sentrum stadfestet av Miljøverndepartementet. (1 av 6 delplaner for Røros sentrum).
Vernestatus:	Annet vern: Omfattes av antikvarisk vernesone vedtatt i 1980 (Verdensarvstedet Røros).

Sammendrag bygningsbeskrivelse

I forbindelse med ombygging til ny bruk er eksteriøret ivaretatt. Gårdsrommet oppfattes som et helhetlig bygningsmiljø selv om arkivbygningen er oppført på begynnelsen av 1900-tallet.

Innvendig er arkivbygningen ombygd fra arkiv til arrest, og er betydelig endret.

Sammendrag bygningshistorie

Arkivbygningen ble bygd som en del av kobberverkets virksomhet.

Bygningshistorikk

1924		Arkivbygningen bygges
1970	1980	Isolert innvendig med treullsementplater.
1985		En nabogård, Leighgården, bygges om. I den forbindelse flyttes et to-etasjes stabbur inn på Bergskrivergården. Dette stabburet flyttes ut igjen da politiet ønsket å bygge ut arkivbygningen til arrest. Arresten holdt til et annet sted i Røros, noe som var lite hensiktsmessig for politiet.
1992		Ombygging av arkivbygningen med innsetting av nye vinduer, nytt gulvbelegg i vinyl- og epoxybelegg, lecavegger med armert puss mot celler og plateledd bindingsverk i øvrige delevegger. Tilbygg arrestlokale. Tilbygg garasje. Inngang arrest mellom arkivbygning (nå hittegodslokale) og garasje.

Vern

Formål:	Formålet er å bevare Bergskrivergården med tilhørende bygninger som et verdifullt bygningsmiljø. Formålet er videre å bevare den frittliggende, ikke-brennbare arkivbygningen som et tidlig eksempel på tiltak for å sikre viktig arkivmateriale. Formålet er også å videreføre eksisterende vern.
Begrunnelse:	Arkivbygningen ligger i et område omfattet av antikvarisk vernesone. Kobberverkets posisjon som hjørnestensbedrift i en treby innebar også at sårbarheten var særlig stor dersom arkivmaterialet skulle gå tapt.
Omfang:	Vernet omfatter bygningens eksteriør. Vernet omfatter også gårdsrommet, avgrenset av Bergskrivergården mot sør og vest, tomtegrensa mot nord og arkivbygningen mot øst.
Vernekategori:	Verneklasse 2, bevaring

BYGNING 13566 ARKIVBYGNINGEN, BERGSKRIVERGÅRDEN

Kompleks 738 BERGSKRIVERGÅRDEN

Arkivbygningen sett fra hovedbygningen. Opphavsrett: Statsbygg.

Arkivbygningen med tilbygd garasje. Inngang til cellene mellom arkivbygningen og garasjen. Opphavsrett: Statsbygg.

Gavlvegg med inngang til hittegodsrommet. Bildet er tatt fra portrommet. Opphavsrett: Statsbygg.

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	STATSBYGG MIDT-NORGE
GAB nr:	184209845
Gnr/bnr:	160/14
Oppført:	1793
Byggherre:	Røros Kobberverk
Arkitekt:	Ukjent
Opprinnelig funksjon:	
Nåværende funksjon:	
Bygningsart:	
Regulering:	Regulert: Reguleringsplan for sentrum stadfestet av Miljøverndepartementet. (1 av 6 delplaner for Røros sentrum). Bergstaden Røros ble i 1981 innlemmet i UNESCOs World Heritage List.
Vernestatus:	Vedtaksfredet etter kulturminneloven §15 16.10.1940 Annet vern: Omfattes av antikvarisk vernesone vedtatt i 1980 og innlemmet i UNESCOs World Heritage List i 1981(Verdensarvstedet Røros).

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Lattet våningshus i to etasjer. Opprinnelig midtgangsplan. Salformet tak tekket med skifer. Pusset grunnmur mot gaten.

Mot øst, i sydenden, ligger sidebygningen som også er i to etasjer, men lavere. Denne var opprinnelig eldhus og bryggghus. Veggene er kledd med profilert tømmermannspanel, på nordgavlen og deler av sørgavlen er det originalt panel. Nederst avgrenses det av et bredt, profilert vannbord.

Fasaden mot Bergmannsgata er strengt symmetrisk, inndelt av novkasser og med vinduer i et balansert forhold til det markerte inngangspartiet.

Vinduene er utformet på lignende måte som de opprinnelige, med midtpost og småruter. Alle vinduene har sidegerikter med innskåret ytterkant og profilert overdekning. Vinduene i 1. etasje mot gaten har en lav, trekantet overdekning.

Portalen ble noe forandret ved panelingen før århundreskiftet 18-1900, men er restaurert. Den har enkel pilaster på hver side og arkitrav med tannsnitt.

Mellom portalen og vinduet i 2. etasje sitter et panel med skåret utsmykning. Det viser bergverkets emblem med kobbertegnet over korslagt bergsjern og feisel, omgitt av blomstergrener og girlander. Feltet har riftet pilaster på hver side og arkitrav med tannsnitt.

Døren er tofløyet med fyllinger i dørbladene. I øvre fyllinger er innsatt glassruter.

Trappen er belagt med heller. Den har rekkverk med spiler og riflete meklere som bærer en kule.

Sidebygningens sydvegg og gavl mot øst er upanelt.

Sammendrag bygningshistorie

Bygningen tjente opprinnelig som kontor og bolig for Bergskriveren hos Røros Kobberverk.

Bygningen er oppført i 1793. Endring av fasader til "sveitserstil" i slutten av 1800-tallet. Restaurering til opprinnelig utseende i 1946, etter fredning i 1940. I 1978 og 1992, ominnredning til kontorer.

Bygningshistorikk

1793		Bergskrivergården oppføres av Røros Kobberverk som kontor og bolig med tilhørende uthus for Bergskriveren.
1900		Endring av fasader med ny panel, brystningslister og vinduer i sveitserstil.
1946		Restaurering/tilbakeføring til opprinnelig utseende etter forslag fra ark. Tycho Castberg.
1967		Sørfløyen ble restaurert i 1967 også etter tegninger av Castberg.
1978		Norges Brannkasse overtok Bergskrivergården og ominnreder den til sitt formål. Det foreligger ingen konkrete opplysninger på hvilke tiltak som ble utført.
1992	1993	Istandetting og ominnredning i 1. og 2 etg til kontorer og rom for tjenestefunksjoner. Platekledning innvendig ble fjernet og ny perlestaffpanel i flere rom. Enkelte rom, bl.a rom 113, 114, 115, 211 og 212 har i dag noe original panel. Veggene har brystning og er overmalt etter anbefaling fra NIKU. Teknisk rom ble etablert på loft, og arkiv i kjeller.
2002		Ny ominnredning.

Vern

Formål:	Formålet er å bevare Bergskrivergården som et verdifullt bygningsmiljø, og videreføre eksisterende vern.
Begrunnelse:	Bygningen er allerede vedtaksfredet.
Omfang:	Fredningen omfatter bygningens eksteriør og eldre interiørelementer.
Vernekategori:	Verneklasse 1, fredning

Interiør

Interiørnr: 203

Interiørnavn: Amtstusalen

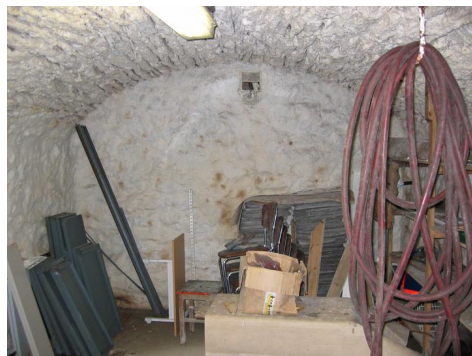
Beskrivelse: Rommet var opprinnelig kvadratisk i formen med himling formet som avskåret pyramide. Rommet ble delt opp slik at det nå er et stort rom , et mindre kontor og trappegang. Den originale himlingen er bevart over den nåværende. Det originale tregulvet med kraftige rot/toppskårne gulvbord og veggkledningen i rupanel er bevart. Rommet viser derfor interiørdetaljer fra den gang Bergretten på Røros hadde sine møter her.

Interiørnr: 001

Interiørnavn: Kjeller

Beskrivelse: Tørmurt hvelvkjeller under hovedbygningens nordøstre hjørne hadde opprinnelig inngang både fra utsiden og fra innsiden. I dag er det kun inngangen fra gårdsrommet som er åpen. Kjelleren er murt i naturstein og hvitkalket i tråd med tradisjonen for distriktet. Rommet har i dag ingen funksjon.

Interiørnr: 103

Interiørnavn:

Entre/trappegang

Beskrivelse: I branntaktsbeskrivelser fra 1824 og 1846 var dette rommet en midtgang med tofløyede dører mot Bergmannsgata og mot gårdsrommet. Herfra gikk det også ei trapp opp til andre etasje. I forbindelse med rahabiltering av bygningen har døra mot gårdsrommet blitt fjernet og erstattet med et vidu. Det har videre blitt åpnet opp til det rommet som i benyttes som ekspedisjon. Rommet har i dag gulvbelegg, malt perlestaffpanel og hvite plater i himlingen. Den tofløyede utdagsdøra er den opprinnelige.

Interiørnr: 108

Interiørnavn: Ekspedisjon

Beskrivelse: I den perioden hvor bergmesteren hadde dette som bolig tjente dette rommet som stue. I dag har det i likhet med de fleste rommene i bygningen gulvbelegg, malt perlestaffpanel på veggene og hvite plater i himlingen. Pilastre med dekor i form av marmorimitasjon er et gjenværende element fra klassisimen.

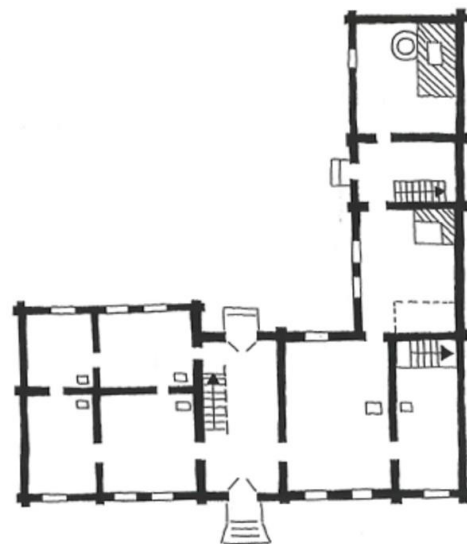

BYGNING 1830 HOVEDBYGNING, BERGSKRIVERGÅRDEN

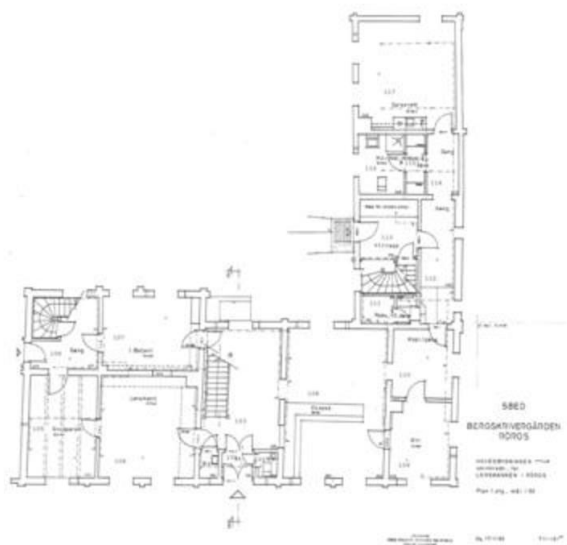
Kompleks 738 BERGSKRIVERGÅRDEN

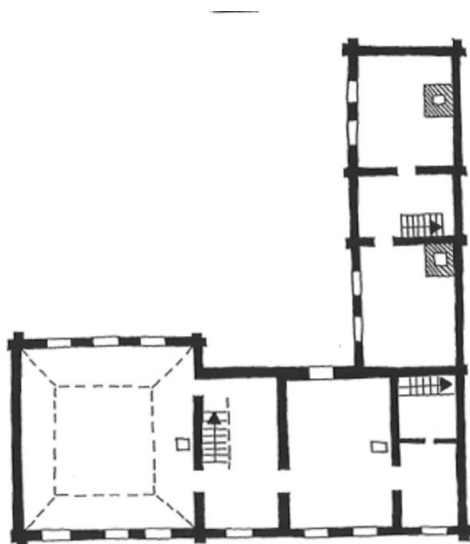
Bergskrivergårdens fasade mot Bergmannsgata Opphavsrett: Statsbygg.

Planskisse etter branntakstbeskriveser, 1824 og 1846. 1. etasje. Opphavsrett: Statsbygg.

Plantegning 1. etasje. Opphavsrett: Arkitektene Berg, Østvang og Prøsch.

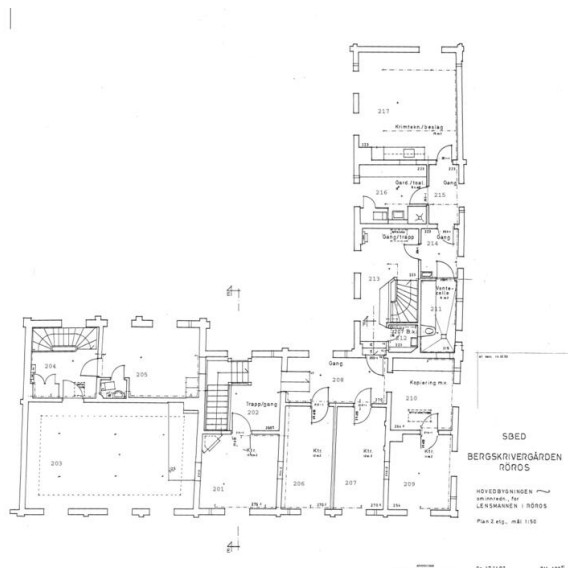

Planskisse etter branntakstbeskrivelser, 1824 og 1846. 2. etasje. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 1830 HOVEDBYGNING, BERGSKRIVERGÅRDEN

Kompleks 738 BERGSKRIVERGÅRDEN

Plan 2. etasje. Opphavsrett: Statsbygg/Arkitektene Berg, Prøsch, Østvang og Kvikne.

Bergskriverveta med hovedbygning, sidebygning og "planke". Opphavsrett: Statsbygg.

Hovedbygningen til høyre og sidebygningens fasader mot gårdrommet. Opphavsrett: Statsbygg.

Gavltrekanter over vinduene i 1.etg mot Bergmannsgata er et klassistisk trekk. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 1830 HOVEDBYGNING, BERGSKRIVERGÅRDEN

Kompleks 738 BERGSKRIVERGÅRDEN

Inngang til gårdsrommet gjennom tofløyet port eller gjennom døra til høyre
Opphavsrett: Statsbygg.

Sidebygningen til venstre er delvis upanelt. Helt til venstre ses et gjerde, "planke", som avgrensning mellom husa. Opphavsrett: Statsbygg.

Inngangsdør i Louis-seize-stil Opphavsrett: Statsbygg.

Amtstusalen mot Bergmannsgata Opphavsrett: Statsbygg.